

श्रीसाई सच्चरित. श्री हेमाद्रपंतकृत.

अध्याय ५२ वा.

श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वतये नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।
 श्रीकुलदेवतायै नमः । श्रीसीतारामचंद्राभ्यां नमः ।
 ॥ श्रीसद्गुरुसाईनाथाय नमः ॥

आतां कळं सिंहावलोकन । तदनंतर ग्रंथ संपूर्ण ॥
 कळं अवतरणिका देऊन । सारांश निवेदन ग्रंथाचा ॥
 देहीं असतां निज-भक्तांला । वेळोवेळीं जो अनुभव दिधला ॥
 त्याचा ग्रंथ ही " साईलीला " । ग्रंथ लिहविला स्मरणार्थ ॥ १ ॥
 " साईलीला " परम पवित्र । त्यांतील सच्चरित कथासत्र ॥
 वाचा हे निजगुरु चरित्र । इह परत्र प्रबोधक ॥ २ ॥
 संग्रही ज्या ते असंख्यात । परी व्युत्पत्ती विद्यारहित ॥
 करी धरुनि हेमाद्रपंत । हें निज सच्चरित लिहविलें ॥ ३ ॥
 काहीं आपण आपुली ख्याती । स्वमुखें शिष्यां श्रवण करविती ॥
 तेंही गेलिया निजधामाप्रती । तेंपासून या ग्रंथा स्फूर्ती ॥ ४ ॥
 परोपरीच्या वार्ता गहन । साई जेव्हां करीत कथन ॥
 श्रोते होत अत्यंत तल्लीन । भूक तहान विसरत ॥ ५ ॥
 जिहीं पाहिलें साई स्वरूप । हरले त्यांचे त्रिविध ताप ॥
 ऐसा ज्यांचा तेज प्रताप । साध्यत केवि वर्णावा ॥ ६ ॥

१ यात अवतरणिका दिलेली दिसत नाही. परंतु पहिलेच ओवीत
 अवतरणिका देऊं असें लिहिलें आहे.

ऐसा साई उदार कीर्ति । जे जे लागले त्याच्या भक्तीं ॥
 तथाचिया उद्धाराप्रति । ठेविली निजख्याती लिहून ॥ ७ ॥
 गोदावरीचें पवित्र स्नान । पुढें घेवोनियां समाधी दर्शन ।
 करावें हें सच्चरित श्रवण । त्रिताप शमन होतील ॥ ८ ॥
 सहज बोलतां जयाच्या गोष्टी । नकळत पडे परमार्थ मिठी ॥
 प्रेमें घालाया ग्रंथीं दिठी । पापांच्या कोटी निरसतील ॥ ९ ॥
 जन्म मरण यातायाती । चुकवाव्या जे मनें इच्छिती ॥
 तीहीं अखंड स्मरण भक्ती । गुरुपदासक्ति जोडावी ॥ १० ॥
 प्रमाद मिथ्या ज्ञानार्थें कारण । आत्मरूपी अनवधारण (?) ॥
 जेथनि उद्धवे जननमरण । सर्वानर्थ निदान जें ॥ ११ ॥
 मोह म्हणतें मिथ्या ज्ञान । अनात्म ठायीं आत्माभिमान ॥
 तोच मृत्यु विद्वज्जन । लक्षण करितात ॥ १२ ॥
 साई कथासागर मंथन । करितां साई कथा कथन ॥
 गोंडी जिची नित्य नूतन । श्रोत्यांचें अधःपतन चुकले ॥ १३ ॥
 साईचें गुणमय स्थाळ (?) स्वरूप । त्याचें करितां ध्यान अमूर्प ॥
 प्रकटेळ सूक्ष्मतम आत्मस्वरूप । होउनि लोप समुणाचा ॥ १४ ॥
 न होतां समुणरूपी प्रवेश । कळेना आत्म शोतीश (?) ॥
 परब्रह्म जें निर्विशेष । दुर्बोध निःशेष जाणावया ॥ १५ ॥
 जेणें दाऊनि आपुली पाडलें । प्रेमें निजभक्त भाविक बलें ॥
 देहींच असतां विदेही केलें । परमार्था लाविलें अकळपणें ॥ १६ ॥
 सागराशि जेव्हां देतां आलिंगन । सरिता विसरते सरितापण ॥
 तैसा भक्त येतां शरण । नुराविली दुजेपण भक्तांचें ॥ १७ ॥
 दोनी दीप एक होती । एकमेकां आलिंगन देती ॥
 तात्काळ हारणे द्वैतस्थिती । एकचि दीप्ति एकत्वे ॥ १८ ॥

कर्पूर सोडूनि त्याची दृष्टि । सूर्या सोडूनि त्याची दीप्ति ॥
 कनका सोडूनि त्याची कांती । राहिल का निखिनी घेगळी ॥ १९ ॥
 जैसी सागरीं रिघे सगिता । सागरवि होऊनि वाकं तन्वतां ॥
 अथवा छवण सागरीं रिघता । सागरीं समरसता तात्काळ ॥ २० ॥
 तेणेंपरी येतां साईपदीं शरण । भक्तामाजी नुरे दुजेपण ॥
 भक्त होती समसमान । त्यागुनि मी पण आपुलें ॥ २१ ॥
 जागृतिस्वप्न अथवा सुषुप्ति । तिही माजील कवणपाक्षी स्थिती ॥
 जाहळिया साईमय वृत्ति । संसारनिवृत्ति काय दुजी ॥ २२ ॥
 असो आतां येऊन छोटान्गणारीं । हेचि मागतों पायांपाशीं ॥
 तुजवीण अन्यत्रया वांछेसी । जाऊन देशीं एकेसी ॥ २३ ॥
 ब्रह्मादिस्तंबपर्यंत । घट मदीं सबाह्य आकाशवत ॥
 परिपूर्ण जो सर्व भूतांत । विषमता यत्किंचित जो नेणें ॥ २४ ॥
 सकळ भक्त ज्या समसमान । जो नेणें मात्तावमान ॥
 प्रियाप्रिय नेणें जयाचें मन । जया न विषमपण तिकभर ॥ २५ ॥
 शरण रिधूं त्या साई समर्था । जो निजस्मरणें दे सर्वार्था ॥
 त्याच्या चरणीं अखंड माथा । ठेवूनी कृतार्था होऊं कीं ॥ २६ ॥
 आतां श्रोते सज्जन भक्तप्रवर । सर्वा पाझा नमस्कार ।
 तुम्ही थोर मित्राचार । विनवितों साचार तें परित्ता ॥ २७ ॥
 मासोमासीं काडुनि अवसर । कथा परिसह्या ज्या हा काळवर ॥
 त्या जयाचा त्याचा विसर । नेदा क्षणभर पढावया ॥ २८ ॥
 आपण जों जों सप्रेम चित्ता । परिसतां या साईच्या कथा ॥
 तों तों मी जो येथील वक्ता । त्या उल्लासतां दे साई ॥ २९ ॥
 तैसैं जें श्रोते न दत्तावधान । वक्ता न केव्हांही सुपसन्न ॥
 परस्परांच्या प्रसन्नतेवीण । नाऊगाशीण श्रवणाचा ॥ ३० ॥

परम दुस्तर भवसागर । उसळती मोहांच्या लाटा अनिवार ॥
 आदळति अविचार तटावर । पीडिती तरुवर धैर्याचे ॥ ३१ ॥
 वाजतो अहंकाराचा वारा । तेणें हा डहुकले सागर सारा ॥
 क्रीघट्टेपादि महापगरां । मिळे जें धारा निर्भयपणें ॥ ३२ ॥
 मी माझे हा गजर । वासना विकल्प भंवरे अपार ॥
 निदा असूयादि जेथें तिरस्कार । असंख्य जळचर तळपती ॥ ३३ ॥
 ऐसा जरी हा सागर भयंकर । अगस्तीरूपें प्राणी गुरूवर ॥
 त्याचे जे चरणरज किंकर । त्यां न लवमात्र भय त्यांचें ॥ ३४ ॥
 म्हणोनि साई समर्थ सद्गुरू । होऊनियां भवाब्धीचें तारुं ॥
 आम्ही जे केवळ कास धरूं । त्यां सर्वास उतरूं पैलपार ॥ ३५ ॥
 महादुस्तर हा भवार्णव । करा साई चरणांची नांव ॥
 दावीळ निर्भय पैल ठाव । पहा नवल्लाघ निष्ठेचा ॥ ३६ ॥
 पाळितां या पेशा व्रता । भासे न संसार दुःख तीव्रता ॥
 लाभ न अन्य येणें परता । सेव्य समर्थता ती हीच ॥ ३७ ॥
 साईचरणीं अत्यंत भक्ती । नयनीं कोंदो साईमूर्ती ॥
 साईच दिसो सर्वाभूती । ऐसी ही स्थिती भक्तां येवो ॥ ३८ ॥
 होऊनियां स्वच्छंदवर्ती । पूर्व जन्मीं पावलों च्युती ॥
 आतां तरी लाभो सहजी । संग निर्मुक्ति ये अर्थी ॥ ३९ ॥
 पाठीसीं असतां श्री समर्थ । कोणीही लावूं न शके हात ॥
 ऐतिया निर्धारिं जे निर्धास्त । धन्य ते भक्त साईचे ॥ ४० ॥
 असो आतां येतें मना । धरुनियां वावांच्या चरणा ।
 करावी त्यांस एक प्रार्थना । सकल भक्त जनां कारणें ॥ ४१ ॥
 कीं हा ग्रंथ सर्वां वर्गीं । असावा नित्य पाठांतरीं ।
 नियमं प्रेमं पारायण करी । संकटें वारी त्यांचीं ॥ ४२ ॥

होवोनियां शुचिर्भूत । प्रेम आणि श्रद्धायुक्त ।
 वाचीळ जो हा साता दिसांत । अनिष्टें शांत तयाचीं ॥ ४३ ॥
 तो हा अध्यात्म तंतूनीं विणिला । कृष्णब्रह्म कथांही भरला ।
 ब्रह्मात्मैक रसी तस्तरला । अपूर्व उथळला अद्वैती ॥ ४४ ॥
 या नाथ काव्य नंदनवनीं । वचीस खणाचिया वृंदावनीं ॥
 या गोड मनोहर सदुधानीं । ज्ञानी अज्ञानी रमताती ॥ ४५ ॥
 करितां हें सच्चरित श्रवण । अथवा नेमें पारायण ॥
 करितील साईं समर्थ चरण । संकट निवारण अविलंबें ॥ ४६ ॥
 धनेच्छूस लापेल धन । शुद्ध व्यवहारीं यश पूर्ण ॥
 फळ येईल निष्ठेसमान । येईना भावाधिण अनुभव ॥ ४७ ॥
 आदरें करितां ग्रंथवाचन । साईं समर्थ सुप्रसन्न ॥
 करी अज्ञान दारिद्र बिच्छिन्न । ज्ञानधन संपन्नता देखें ॥ ४८ ॥
 ग्रंथरचनीं साईं संकेत । तैसेंच तयाचें गुप्तमनोगत ॥
 होईल जो तच्चरणानुरक्त । धन्य त्या जीवित भक्तांचें ॥ ४९ ॥
 चित्त कहनियां सुसमाहित । नेम निष्ठें हें सच्चरित ॥
 वाचावा एक तरी अध्याय नित । होईल अमित सुखदायी ॥ ५० ॥
 जया मनीं स्वहित विचार । तेणें हा ग्रंथ वाचावा साचार ॥
 जन्मो जन्मी साईंचे उपकार । आनंद निर्भर आठवील ॥ ५१ ॥
 गुरु पौंगिमा गोकुळ अष्टमी । पुण्यतिथी रामनवमी ॥
 या साईंच्या उत्सवी नियमीं । ग्रंथ निजधामी वाचावा ॥ ५२ ॥
 जैसा जैसा संग चिक्ती । तैसी तैसी जन्म प्राप्ती ॥
 अते गती जैसी मती । शास्त्र संमती या लागी ॥ ५३ ॥
 भक्तांचा आधार श्री साईं । त्याविण दिघनें न पडती ठायीं ॥
 लेंडुरालागीं कनवाळू माई । येथ नवकाईं काय ती ॥ ५४ ॥

काय धानं कथा या परती । शब्दाची जेथें पावती उपरती ॥
 वाटे रहावें मौनवृत्ती । योग्य स्तुती ती हीच ॥ ५५ ॥
 तरी तीव्र मोक्षेच्छा मनीं धरून । शुभ कर्मच नित्य करून ॥
 श्रवणादि नवविध भक्तिचें सेवन । केलिया शुद्धांतःकरण होईल ॥ ५६ ॥
 हें न सदुरू प्रसादाधीण । तथाविण ना पर तत्त्वज्ञान ॥
 ब्रम्हेशाहं नित्य स्मरण । गुरूनिष्ठा प्रवण तो होय ॥ ५७ ॥
 संबंध जैसा पितापुत्र । गुरू हे उपमा नाममात्र ॥
 पिता करी इहसुखा पात्र । गुरू इहामुत्र सुखदाता ॥ ५८ ॥
 पिता अर्पील क्षणिक वित्त । गुरू अर्पील क्षयातीत ॥
 अविनाश वस्तु करिल प्रतीत । अपरोक्ष हातांत देईल ॥ ५९ ॥
 माता नऊ मास पोथीं धरी । जन्म देतां घाली बाहेरी ॥
 गुरू मातेची उलटी परी । बाहेरिल भीतरीं घालील ॥ ६० ॥
 अंती गुरू गुरू स्मरण करितां । शिष्य निशंक लाधेल सायुज्यता ॥
 मग तो स्वयें गुरूनें हाणितां । पूर्ण ब्रम्हता लाधेल ॥ ६१ ॥
 गुरूकरिचा आघात । करील जन्ममरण निःपात ॥
 गुरूकरितां देहाचा अंत । कोण मग भाग्यवंत या परता ॥ ६२ ॥
 खड्ग तोमर फरश शूल । इत्यादि हातीं घ्यावें लागेल ॥
 आघात प्रवृत्तां शुद्धि असेल । मूर्ती मग दिसेल सद्गुरूची ॥ ६३ ॥
 कितीही करा वेडाचें जतन । केव्हांतरी होणार पतन ॥
 मग तयाचें गुरू हस्तें इनन । पुनर्जनन हारक ॥ ६४ ॥
 मारा मरेमरेंतो मार । छेदा माझा समूळ अहंकार ॥
 जेणें न पुनर्जन्म येणार । ऐसा मज दुर्धर या मार ॥ ६५ ॥
 जाळा माझे कर्माकर्म । निवारा माझे धर्माधर्म ॥
 जेणें मज होईल सूत परम । ऐसा मोहभ्रम छेदावा ॥ ६६ ॥

घालवा माझे संकल्प विकल्प । करावे मज निर्विकल्प ॥
 पुण्यही नको नको मज पाप । नको हा उद्धयोप जन्माचा ॥ ६७ ॥
 जातां शरण रिधावयात । तव तूं उभा चौं बाजूंस ॥
 पृथ पश्चिम अवध्या दिशांस । अधोर्ध्व आकाश पाताळीं ॥ ६८ ॥
 अवध्या ठायीं तुझा वास । तरी मज माजींही तुझा वास ॥
 किंबहुना मी तूं हा भेदाभास । मानितां सायास गज वाटे ॥ ६९ ॥
 म्हणून हेमाड अनन्य शरण । दृढ धरी सहुरुचरण ॥
 चुकवी पुनर्जन्ममरण । ऐसें निजोद्धरण संपादी ॥ ७० ॥
 ही काय थोडी कृति अधदित । भक्त उद्धाराया असंख्यात ॥
 निर्माण केले हें निजचरित । हेमाड निमित्त करुनियां ॥ ७१ ॥
 हें श्री साई समर्थ चरित । वहायें मज हातें हें अधदित ॥
 ना तो साई कृपे विरहित । धामरा मज अधदित हें ॥ ७२ ॥
 नाही फारा दिसांचा सहवास । नाही संत ओळखण्याचा अभ्यास ॥
 अंगी न शोधक दृष्टीचें साहस । देखणें अविश्वासपूर्वक ॥ ७३ ॥
 कधी न केली अनन्यभावे उपासना । कधी न क्षणभर बैसलों भजना ।
 ऐसिया हस्तें चरित लेखना । करवूनियां जनां दावियलें ॥ ७४ ॥
 साधावया निजवचनार्थ । साईच आठवूनि देती हा ग्रंथ ॥
 पुरवूनि घेती हा निजकार्यार्थ । हेमाड हा व्यर्थ नावाला ॥ ७५ ॥
 मशकें काय उचलावा मेरू । टिटवी जें उपसावा सागरू ॥
 परी पाठीं असतां सहुरू । अद्भुत करणी घडवितो ॥ ७६ ॥
 असो आतां श्रोते जन । करितों तुम्हांस अभिवंदन ॥
 जाहला हा ग्रंथ संपूर्ण । साई समर्पण साईचा ॥ ७७ ॥
 श्रोतुवृंदां सान थोरां । माझे लोटांगण एकसरा ॥
 सुगनेनि धर्म या कथासत्रा । साईचरित्रा संपविलें ॥ ७८ ॥

मी कोण येथें संपविणार । हा तरी व्यर्थ अहंकार ॥
 येथें साई सूत्रधार । तेथें हें म्हणणार मी कोण ॥ ७९ ॥
 तरी त्यागूनि अभिमान मूल व्याद । गावें निजगुरु गुणानुवाद ।
 मनोक्षा त्या या बोधप्रद । ऐशिया वाग्यज्ञां संपवितों ॥ ८० ॥
 येथें पूर्ण झाला हा ग्रंथ । पूर्ण झाला माझा मनोरथ ॥
 पूर्ण झाला साई कार्यार्थ । मीहि कृतार्थ जाहलों ॥ ८१ ॥
 ऐसा ग्रंथ अध्यायितां संपूर्ण । मनः कामना होतील पूर्ण ।
 हृदयी धरिल्या सहस्ररुचरण । होईल उत्तीर्ण भवसागर ॥ ८२ ॥
 रोगिया होय आरोग्य । दरिद्री होय धनाढ्य ।
 संकल्प विकल्पा येइ स्थैर्य । दीना औदार्य लाभेल ॥ ८३ ॥
 पिशाच बाधा अपस्मार । ग्रंथावर्तनें होतील दूर ॥
 मूक अंग पंगु बधिर । तयांही सुखकर हे श्रवण ॥ ८४ ॥
 जो शक्तिमान् परमेश्वर । तयाचा जयांस पडला विसर ॥
 ऐसे जे अविद्या मोहित नर । होईल उद्धार तयांचा ॥ ८५ ॥
 नर असून असुराचार । करून मिथ्या दवडिती शरीर ॥
 संसारा मानिती सुखाचें आगर । होईल उद्धार तयांचा ॥ ८६ ॥
 अगाध साईनाथांची करणी । हेमाड नितीयीं (?) स्थापिला चरणीं ॥
 तयाला निजसेवेसि लावुनी । सेवाही करवूनि घेतली ॥ ८७ ॥
 शेवटीं जो जगच्चाळक । सहस्र प्रबुद्धि प्रेरक ॥
 तयाच्या चरणीं अमितपूर्वक (?) । लेखणी मस्तक अर्पितों ॥ ८८ ॥

॥ भीसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

कै. हरी सीताराम दिक्षीत